

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY STRYSZÓW

NA LATA 2021-2027

Stryszów, kwiecień 2021 r.

Wprowadzenie	3
Uwarunkowania tworzenia strategii	5
Metodologia pracy nad strategią	5
Podstawy Prawne	7
Uwarunkowania strategiczne i programowe	8
Diagnoza sytuacji społecznej gminy	15
Podstawowe informacje o gminie	15
Transport i komunikacja	15
Sytuacja demograficzna i problem starzenia się	16
Zasoby mieszkaniowe	19
Gospodarka i sytuacja na rynku pracy	19
Edukacja i wychowanie	21
Kultura, sport i rekreacja	22
Zdrowie i problem niepełnosprawności	24
Uzależnienia i przemoc w rodzinie	27
Problem bezdomności	28
Bezpieczeństwo publiczne	28
Pomoc społeczna i wspieranie rodziny	29
Aktywność obywatelska	31
Analiza SWOT	32
Wnioski z diagnozy	35
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stryszów na lata 2021-2027	36
Kierunki i zakres działań niezbędnych do osiągnięcia celów strategicznych	38
Misja	42
Cele strategiczne i operacyjne	44
Programy i projekty	58
Wdrożenie, monitorowanie i ewaluacja strategii	60
Ramy finansowe	62
Spis tabel i wykresów	64

Wprowadzenie

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, której celem jest kształtowanie ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych. Działalność państwa oraz innych instytucji i podmiotów w zakresie pomocy społecznej zmierza do zaspokajania potrzeb społeczeństwa poprzez wsparcie osób i rodzin, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej, a ich własne zdolności, możliwości i zasoby nie pozwalają na pokonanie trudności bez pomocy zewnętrznej.

Życie społeczne, polityczne i gospodarcze podlega ciągłym przemianom. Dynamika tych zmian zmusza jednostki zaangażowane w tworzenie polityki społecznej do perspektywicznego myślenia, przewidywania, planowania i dostosowywania się do nowych uwarunkowań. Do tego potrzeba spójnej i zorganizowanej strategii, która będzie odporna na wpływ jednostkowych problemów, ale będzie opierała się o długotrwałą, skuteczną i racjonalną pomoc. Planowanie strategiczne pomaga w efektywnym rozpoznawaniu zagrożeń społecznych, podejmowaniu działań profilaktycznych i niwelowania negatywnych konsekwencji pojawiających się problemów społecznych.

Władze samorządu oraz instytucje pomocy społecznej mierzą się z trudnym wyzwaniem radzenia sobie ze zjawiskiem ubóstwa, bezrobocia, migracji, problemami osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, a także wynikających z uzależnienia, przemocy w rodzinie czy przestępczości. Wyzwania te wymagają polityki społecznej opartej na długofalowych działaniach i kompleksowym podejściu do problemów.

Dla prawidłowej realizacji polityki społecznej, określania właściwych wzorców interwencji kryzysowych oraz wypracowywania systemowych rozwiązań dla zagrożeń, jakie mogą zaburzać funkcjonowanie lokalnej społeczności, została opracowana niniejsza strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Stryszów. Podmiotem, biorącym udział w opracowywaniu strategii i będącym odpowiedzialnym za jej wdrożenie i ewaluację jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stryszowie. Dokument strategiczny powstał z zachowaniem standardów, zgodnie z obowiązującymi przepisami i przy uczestnictwie różnych grup

społecznych. Proces partycypacji opierał się o szerokie konsultacje z przedstawicielami samorządu lokalnego, instytucji publicznych, organizacji działających na terenie gminy oraz samych mieszkańców.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stryszów została przygotowana na lata 2021-2027. Stanowi zbiór określonych działań, kierujących do minimalizowania i eliminowania negatywnych skutków problemów dotyczących sferę społeczną. Stanowi również odpowiedź na potrzeby mieszkańców wynikające ze specyficznych uwarunkowań. Jest to dokument o charakterze planistycznym, zawierającym rekomendacje w zakresie kontynuowania działań, realizowanych dotychczas przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz wdrożenia nowych rozwiązań i projektów z zakresu polityki społecznej. Należy jednak podkreślić, że strategia nakreśla jedynie kierunek podejmowanych działań i decyzji. Szczegóły opracowania konkretnych inicjatyw, projektów i podejmowania interwencji, powinny wynikać z dokumentów operacyjnych i procesowych, dostosowanych do założeń dokumentu strategicznego.

Strategia określa misję, wyznacza cele strategiczne i operacyjne, a także wskazuje działania, których wdrożenie powinno przyczynić się do rozwiązywania problemów społecznych i zminimalizowania ich skutków w oparciu o trwałe wzorce interwencji społecznych. Strategia definiuje istniejące problemy, wyznacza najważniejsze priorytety i wskazuje metody ich rozwiązywania.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stryszów na lata 2021-2027 została opracowana w oparciu o diagnozę sytuacji społecznej i prognozę zmian społecznych w perspektywie okresu obowiązywania dokumentu. W jej przygotowaniu wykorzystano analizę źródeł zastanych, przedłożonych materiałów statystycznych i urzędowych, analizę SWOT oraz wyniki badań ankietowych, prowadzonych wśród mieszkańców. Wynikiem prac diagnostycznych jest określenie obszarów problemowych, na których powinna się skupić polityka społeczna Gminy. Natomiast z części programowej wynikają kierunki działań oraz wskaźniki ich wykonania, a także zakładany czas realizacji.

Lokalna strategia rozwiązywania problemów społecznych została opracowana z uwzględnieniem i zachowaniem spójności z dokumentami wyższego rzędu

(lokalnymi, wojewódzkimi, krajowymi i europejskimi) oraz w porozumieniu z instytucjami rządowymi, samorządowymi, organizacjami pozarządowymi oraz społecznością lokalną. Jest narzędziem spójnego i kompleksowego wspierania mieszkańców Gminy Stryszów, a także tworzenia i rozwoju satysfakcjonujących warunków życia na tym terenie ze szczególnym uwzględnieniem integracji i włączenia społecznego, zapobiegania marginalizacji i wykluczeniu określonych grup społecznych oraz zaspokajania potrzeb lokalnej społeczności.

Należy pamiętać, że myślenie i działanie strategiczne nie kończy się na samym fakcie opracowania strategii. To dopiero wstęp teoretyczny do podejmowania praktycznych działań i wdrażania dokumentu. Odpowiedzialność za ten proces spoczywa na przedstawicielach administracji samorządowej, instytucjach publicznych, organizacjach pozarządowych i samych mieszkańcach. Skoordynowana współpraca, determinacja i mobilizacja w zakresie realizacji zadań i pozyskiwania finansów na ich realizację stanowi fundament skutecznego wykonania strategii.

Uwarunkowania tworzenia strategii

Metodologia pracy nad strategią

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stryszów na lata 2021-2027 jest dokumentem, który obejmuje wiele obszarów, kwestii i problemów. Ma na celu takie zaplanowanie zmian społecznych, które umożliwiłoby rozwój i zapewniło jak najlepszą jakość życia mieszkańców. Strategia została przygotowana w oparciu o zarys, określony w art. 16b ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Zgodnie z nim, strategia zawiera:

1. Diagnozę sytuacji społecznej.
2. Prognozę zmian w zakresie objętym strategią.
3. Określenie:
 - a. celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b. kierunków niezbędnych działań,

- c. sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
- d. wskaźników realizacji działań.

Diagnoza sytuacji społecznej i ekonomicznej Gminy Stryszów jest uszczegółowieniem diagnozy przygotowanej na potrzeby stworzenia Strategii Rozwoju Gminy Stryszów na lata 2021-2030, ze szczególnym uwzględnieniem problemów społecznych. Horyzont czasowy, przyjęty na potrzeby analizy to lata 2015-2019. Główną metodą diagnozowania sytuacji społecznej była analiza danych statystycznych, dostępnych w Banku Danych Lokalnych GUS. Dodatkowo wykorzystano również dokumenty i informacje przekazane przez lokalne instytucje.

Prognozę zmian społecznych oparto o analizę aktualnej sytuacji społecznej, zauważalne trendy lokalne i globalne. Wzięto pod uwagę potencjał rozwojowy gminy oraz posiadane zasoby i istniejącą infrastrukturę.

Cel główny oraz cele szczegółowe określone w strategii zostały sformułowane zgodnie z metodologią SMART (cele są konkretne, mierzalne, osiągalne, realistyczne i określone w czasie). Natomiast wskaźniki realizacji celu zostały sformułowane z wykorzystaniem reguły CREAM (wskaźniki są precyzyjne, odpowiednie, możliwe do ekonomicznego pomiaru, adekwatne i mierzalne).

Kierunki niezbędnych działań zostały zaplanowane z uwzględnieniem podstawowych zasad polityki społecznej, tj.:

- zasady pomocniczości,
- zasady szerokiego zasięgu skutków,
- zasady partycypacji społecznej.

System realizacji strategii opiera się o szereg działań obligatoryjnych i fakultatywnych, a także o zastosowanie określonych programów i projektów i wykorzystanie innych narzędzi wsparcia. Ramy finansowe dla zaproponowanych działań zostały oparte o dotychczasowe dane na temat budżetu gminy, przeznaczonego na działania z obszaru polityki społecznej.

Monitorowanie i ewaluowanie postępów w realizowaniu działań objętych strategią uwzględnia obowiązek prowadzenia statystyki publicznej oraz

informowanie przedstawicieli samorządu i mieszkańców na temat uzyskiwanych rezultatów w formie raportów i ocen.

Podstawy Prawne

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nakłada na gminę ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Art. 17 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy głosi, że do obowiązkowych zadań własnych gminy należy: "opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka". Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych spoczywa na Urzędzie Gminy Stryszów oraz Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Stryszowie wedle obowiązujących ustaw, rozporządzeń i zapisów prawa miejscowego.

Do aktów prawnych, regulujących założenia strategii, a także wpływających na proces jej realizacji, można zaliczyć m.in.

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,

- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. O świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem",
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

Uwarunkowania strategiczne i programowe

Gminna Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nie powinna się skupiać wyłącznie na rozwiązywaniu problemów z zakresu polityki społecznej, ale powinna obejmować wszystkie obszary polityki społecznej, wpływające na poprawę warunków życia lokalnej społeczności. W związku z tym dokument strategiczny, opracowany na lata 2021-2027 zakłada spójność z dokumentami wyższego rzędu, wpływającymi na politykę społeczną na poziomie powiatu, województwa, Polski, Unii Europejskiej i w zakresie globalnym.

Do dokumentów strategicznych i programowych, co do których Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stryszów pozostaje w zgodności, należą m.in.

- Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027 (założenia),
- Wojewódzka Strategia w zakresie Polityki Społecznej
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wadowickim,
- Strategia Rozwoju Gminy Stryszów na lata 2021-2030 - w opracowaniu.

Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 jest programem działań, definiującym model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym, przyjętym przez Organizację Narodów Zjednoczonych. Dokument obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań. Cele te są następujące:

1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie,
2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo,
3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt,
4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie,
5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt,
6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi,
7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie,
8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi,
9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność,
10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami,
11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu,

12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji,
13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom,
14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony,
15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej,
16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu,
17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

W zakresie polityki społecznej najistotniejsze jest założenie, że zrównoważony rozwój współczesnego świata powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy jednoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest narzędziem zarządzania kluczowymi procesami, prowadzącymi do wdrożenia działań, instrumentów realizacji i najważniejszych projektów na rzecz wypełniania założeń Agendy 2030. Dokument zawiera również rekomendacje w zakresie rozwoju Polski, wskazując cele dla poszczególnych podmiotów publicznych oraz sposoby współpracy ze światem nauki, biznesu oraz ze społeczeństwem. Głównym celem szeregu działań, przewidzianych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest podnoszenie dochodów mieszkańców Polski, z zachowaniem spójności w 4 obszarach: społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Oznacza to sukcesywne zwiększanie zamożności Polaków, przy jednoczesnym niwelowaniu liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Cel ten oparty jest o model odpowiedzialnego rozwoju, czyli takiego, który zapewnia udział w korzyściach wszystkim grupom społecznym, zamieszkującym poszczególne regiony Polski. Co więcej, wzrost musi się odbywać przy myśleniu o przyszłych pokoleniach tak, aby

eksploatacja zasobów w czasie obecnym nie ograniczała szans dla kolejnych generacji.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest dokumentem strategicznym, określającym kluczowe trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego i zagospodarowania przestrzennego Polski w horyzoncie czasowym obejmującym minimum 15 lat. Dokument wskazuje na poprawę jakości życia jako cel główny. Wzrost powinien się odbywać zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Cel główny: poprawa jakości życia Polaków, ma być realizowany przez działania w 3 obszarach strategicznych:

- konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji),
- równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji),
- efektywności i sprawności państwa.

W tych 3 obszarach zdefiniowano 11 celów rozwojowych:

1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji.
2. Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym.
3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki.
4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki.
5. Stworzenie Polski Cyfrowej.
6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie "workfare state".
7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska.
8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.
9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

10. Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej.
11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest głównym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w horyzoncie czasowym do 2030 roku, obejmującym postanowienia zrównoważonego rozwoju Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Celem tego dokumentu jest zapewnienie spójności w zakresie rozwoju poszczególnych regionów kraju, w szczególności poprzez poprawianie konkurencyjności regionów, wspieranie obszarów słabszych gospodarczo lub zagrożonych marginalizacją, skuteczną politykę rozwoju na obszarach o niskim potencjale oraz budowanie współpracy ze światem nauki i biznesu. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 określa zakres prowadzenia polityki regionalnej ze strony rządu oraz lokalnych samorządów oraz identyfikuje możliwości i potencjał rozwojowy poszczególnych obszarów kraju. Założeniem dokumentu jest zwiększenie zaangażowania administracji samorządowej w rozwój obszarów poprzez współpracę wewnątrzregionalną samorządów.

Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027 będzie dokumentem wspierającym programy operacyjne dla interwencji finansowanych przez Europejskie Fundusze Inwestycyjne i Strukturalne na lata 2021-2027. Założenia do Umowy Partnerstwa obejmują m.in. diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej kraju, cele rozwojowe dla Polski w perspektywie roku 2030, opis podejścia terytorialnego oraz uzasadnienie dla 5 celów Polityki Spójności na lata 2021-2027. Cele te będzie realizować Polska w perspektywie roku 2027 i w oparciu o nie możliwe będzie finansowanie zadań, projektów i programów ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego +, a także Funduszu Spójności. Tymi celami są:

1. Bardziej inteligentna Europa.
2. Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa.
3. Lepiej połączona Europa.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym.
5. Europa bliżej obywateli.

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” jest dokumentem wskazującym kierunki interwencji województwa w trwałym i zrównoważonym rozwoju poszczególnych jego obszarów, ze szczególnym uwzględnieniem tych najbardziej potrzebujących i oddalonych terenów. Dokument określa 5 kluczowych obszarów, w których będą podejmowane działania w perspektywie 2021-2030. Są to:

- **Małopolskie:** działania na rzecz wsparcia rodzin, opieki zdrowotnej, poprawy bezpieczeństwa, rozwoju sportu i rekreacji, ochrony dziedzictwa i uczestnictwa w kulturze, rozwoju edukacji oraz wspierania aktywności zawodowej.
- **Gospodarka:** działania mające na celu podniesienie innowacyjności i konkurencyjności regionu, wsparcie turystyki, realizacji inwestycji z zakresu zintegrowanego i zrównoważonego transportu, rozwój cyfryzacji oraz wprowadzenie gospodarki o obiegu zamkniętym.
- **Klimat i środowisko:** działania skoncentrowane na ograniczeniu zmian klimatycznych (w tym poprawie jakości powietrza, rozwoju OZE i efektywności energetycznej), zrównoważonym gospodarowaniu wodami, ochronie bioróżnorodności i krajobrazu Małopolski oraz edukacji ekologicznej.
- **Zarządzanie strategiczne rozwojem:** działania koncentrujące się na zbudowaniu funkcjonalnego systemu zarządzania rozwojem województwa, współpracy i partnerstwa oraz promocji regionu.
- **Rozwój zrównoważony terytorialnie:** działania adresowane do miast i obszarów wiejskich oraz ukierunkowane na zrównoważony rozwój przestrzenny, spójność wewnątrzregionalną i dostępność.

Ponadto Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” wyodrębnia również obszary strategicznej interwencji, czyli dodatkowe działania, skierowane na wsparcie terenów województwa, które najbardziej potrzebują wsparcia ze względu na swą specyfikę. Obszarami strategicznej interwencji są przede wszystkim miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze oraz gminy zagrożone trwałą marginalizacją. Wśród regionalnych obszarów strategicznej interwencji Samorząd Województwa Małopolskiego zaproponował:

- wsparcie dla jednostek, które będą współpracowały w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF);

- wsparcie dla obszaru transformacji energetycznej - Małopolska Zachodnia;
- rozszerzenie katalogu gmin zmarginalizowanych o obszary, które zgodnie z przeprowadzoną analizą, wykazują problemy społeczne, ekonomiczne i środowiskowe;
- wspieranie potencjałów miejscowości uzdrowiskowych;
- objęcie szczególną interwencją gmin, mających na swoim terytorium obszarów prawnie chronionych - cenny przyrodniczo.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wadowickim na lata 2017-2024 jest obowiązującym dokumentem w zakresie tworzenia polityki społecznej w powiecie wadowickim. Strategicznymi celami, określonymi w dokumencie są:

1. Ograniczenie zjawiska bezrobocia poprzez skuteczną politykę rynku pracy w Powiecie Wadowickim.
2. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych.
3. Rozwój systemu wspierania osób starszych, długotrwale lub ciężko chorych.
4. Wspieranie i rozwijanie działań na rzecz rodzin, rozwój systemu pieczy zastępczej oraz wsparcie osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej.
5. Partnerstwo służb społecznych.

Strategia wskazuje również konkretne kierunki działań, za których realizację odpowiedzialne są samorządy gminne i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej.

Strategia Rozwoju Gminy Stryszów na lata 2021-2030 (w przygotowaniu) jest podstawowym dokumentem strategicznym, wyznaczającym kierunki rozwoju Gminy, określającym cele strategiczne i wskazującym konkretne programy operacyjne, wśród których istotnym elementem są również zadania z zakresu polityki społecznej.

Diagnoza sytuacji społecznej gminy

Podstawowe informacje o gminie

Gmina Stryszów jest gminą wiejską, położoną w zachodniej części województwa małopolskiego, w powiecie wadowickim, na pograniczu Beskidu Makowskiego, Beskidu Małego oraz Pogórza Wielickiego. W latach 1975–1998 gmina położona była w województwie bielskim. W skład gminy wchodzi 6 miejscowości, będących jednocześnie jej sołectwami. Są to: Dąbrówka, Leśnica, Łękawica, Stronie, Stryszów, Zakrzów. Łączna powierzchnia wynosi 4590 hektarów (46 km²). Zachodnią granicę gminy stanowi częściowo Jezioro Mucharskie (do 2018 roku funkcjonujące pod nazwą Zbiornik Świnna Poręba).

Gmina Stryszów sąsiaduje z gminami:

- Budzów (od południowego wschodu),
- Kalwaria Zebrzydowska (od północy),
- Lanckorona (od wschodu),
- Mucharz (od zachodu),
- Wadowice (od północy),
- Zembrzyce od południa).

Transport i komunikacja

Stryszów oddalony jest od centrum Kalwarii Zebrzydowskiej o 6 km, o 11 km od centrum Wadowic, 41 km od centrum Bielska Białej i 35 km od centrum Krakowa (licząc w linii prostej). Gmina leży w trójkącie, wyznaczonym przez drogę krajową nr 52 (od północnej strony), drogę krajową nr 28 (od południowo-zachodniej strony) i drogę wojewódzką nr 956 (od południowo-wschodniej strony), jednak żadna z tych dróg nie przebiega bezpośrednio przez gminę. Istnieje natomiast sieć dróg powiatowych, są to następujące drogi:

- 04230 Klecza – Stryszów
- 04231 Stronie – Stryszów – Skawce

- 04228 Kalwaria Zebrzydowska - Bugaj – Stronie
- 04229 Barwałd – Zembrzyce
- 04232 Stronie – Zachełmna.

Długość dróg gminnych o nawierzchniach uszlachetnionych wynosi 34 km.

Obszar gminy przecina linia kolejowa Kraków-Zakopane ze stacjami w Stroniu i w Stryszowie. Każda z tych stacji obsługiwała w 2017 roku od 20 do 49 pasażerów na dobę.

Autobusową komunikację pasażerską na terenie gminy obsługują prywatni przewoźnicy kursujący regularnie na trasach do Wadowic, Kalwarii Zebrzydowskiej, Suchej Beskidzkiej. Kursy w zależności od linii, odbywają się od kilku do kilkunastu razy w ciągu dnia.

Sytuacja demograficzna i problem starzenia się

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba ludności na przestrzeni lat 2013-2019 wzrosła o 46 osób i na koniec 2019 roku wynosiła 6865 osób. Istotne jest to, że przyrost jest znacznie silniejszy w grupie mężczyzn (43 osoby, +1,28%), niż w grupie kobiet (3 osoby, +0,09%). Na każdy 1km² obszaru gminy przypada 150 mieszkańców. Strukturę ludności przedstawia tabela.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem; ogółem	6 819	6 823	6 824	6 858	6 863	6 856	6 865
ogółem; mężczyźni	3 368	3 371	3 359	3 378	3 385	3 388	3 411
ogółem; kobiety	3 451	3 452	3 465	3 480	3 478	3 468	3 454
w wieku przedprodukcyjnym - 14 lat i mniej; ogółem	1 160	1 163	1 130	1 114	1 109	1 108	1 102
w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyźni; ogółem	4 595	4 588	4 587	4 609	4 596	4 581	4 569
w wieku poprodukcyjnym; ogółem	1 064	1 072	1 107	1 135	1 158	1 167	1 194

Tabela 1: Struktura ludności w Gminie Stryszów na przestrzeni lat 2013-2019

źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W ostatnich latach Gmina odnotowuje spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (o 5%) oraz w wieku produkcyjnym (o 0,57%). Wzrasta natomiast liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (+12,22%). Na 100 młodych ludzi przypada 108 seniorów, co wpisuje się w ogólny trend starzenia się polskiego społeczeństwa. Starzenie się społeczeństwa jest z jednej strony wynikiem pozytywnej zmiany, jaką jest wydłużenie długości życia, jednak z drugiej pogłębiane jest spadkiem dzietności, co tym samym może rodzić trudności w zakresie zabezpieczeń społecznych.

	2016	2017	2018	2019
rok; urodzenia żywe; ogółem	59	77	80	64
rok; urodzenia żywe; na 1000 ludności	8,64	11,22	11,67	9,35
rok; zgony; ogółem	56	71	85	77
rok; zgony; na 1000 ludności	8,2	10,34	12,4	11,25
rok; przyrost naturalny; ogółem	3	6	-5	-13
rok; przyrost naturalny; na 1000 ludności	0,44	0,87	-0,73	-1,9

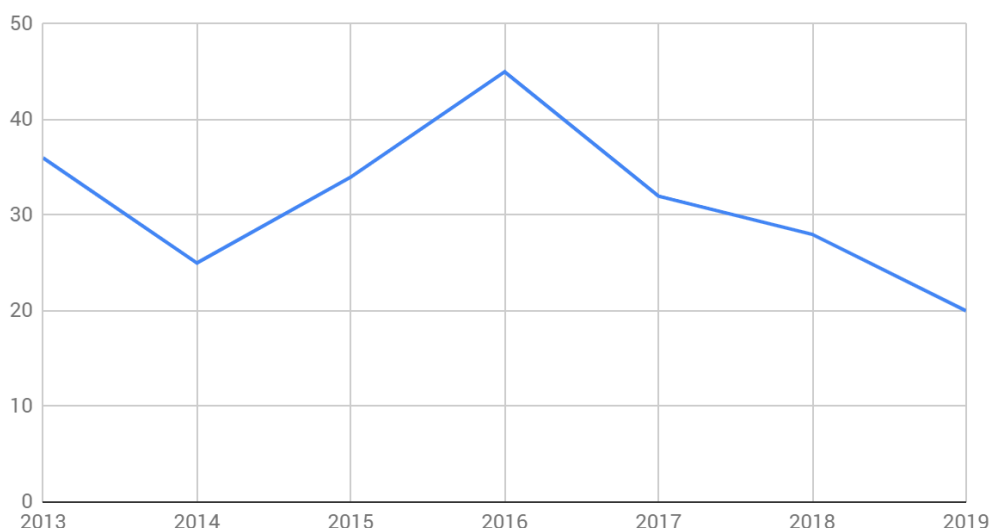
Tabela 2: Przyrost naturalny w Gminie Stryszów w latach 2016-2019

źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Dwa ostatnie lata (2018-2019) zakończyły się w Gminie Stryszów ujemnym przyrostem naturalnym. W 2019 roku na 1000 mieszkańców odnotowano 9,35 urodzeń i 11,25 zgonów.

Analizując ruchy migracyjne, można zauważyć, że na przestrzeni ostatnich 4 lat (2016-2019) odnotowano dodatnie saldo migracji. W przypadku kierunków migracji, wyraźnie zaznaczają się dysproporcje imigracji - w Gminie częściej osiedlają się osoby ze wsi, rzadziej z miasta. W przypadku emigracji ta dysproporcja nie jest zauważalna - podobna liczba osób migruje na wieś, a podobna do miast. Ruchy migracyjne będą mieć najczęściej podłoże ekonomiczne, edukacyjne, a także związane z zawieraniem związków.

Małżeństwa zawarte

Wykres 1: Liczba zawartych małżeństw na przestrzeni lat 2013-2019

Opracowanie własne na podstawie: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W latach 2013-2018 liczba zawieranych małżeństw w Gminie Stryszów oscylowała pomiędzy 25, a 45, jednak w ostatnich latach odnotowano regularny spadek aż do wartości 20 zawartych małżeństw w roku 2019. Szacuje się, że wraz ze starzeniem się społeczeństwa w Gminie, trend ten będzie się utrzymywał.

Aktualna (na dzień 25.09.2020) liczba ludności w Gminie wynosi 6869 mieszkańców. Współczynnik feminizacji jest bardzo korzystny - na 100 mężczyzn przypada 101 kobiet. Jest to wynik niższy od średniej wojewódzkiej (106). Ludność Gminy Stryszów w podziale na poszczególne miejscowości przedstawia się następująco:

	ogółem	mężczyźni	kobiety
DĄBRÓWKA	669	332	337
LEŚNICA	302	161	141
ŁĘKAWICA	1421	700	721
STRONIE	1239	606	633
STRYSZÓW	2001	998	1003
ZAKRZÓW	1237	619	618

razem	6869	3416	3453
-------	------	------	------

Tabela 3: Ludność gminy w podziale na miejsce zamieszkania.

źródło: dane Urzędu Gminy Stryków

Zasoby mieszkaniowe

Liczba budynków mieszkalnych w ostatnich latach sukcesywnie wzrasta. W ostatnim badanym roku 2019, wyniosła 2014 budynków mieszkalnych na terenie gminy. Dynamika przyrostu jest porównywalna z przyrostem zasobów mieszkaniowych w gminach sąsiadujących.

Gmina	2015	2016	2017	2018	2019
Stryków	1889	1919	1948	1973	2014
Lanckorona	1686	1702	1730	1747	1810
Mucharz	1205	1226	1247	1274	1289

Tabela 4: Zasoby mieszkaniowe Gminy Stryków w porównaniu z gminami sąsiadującymi.

źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

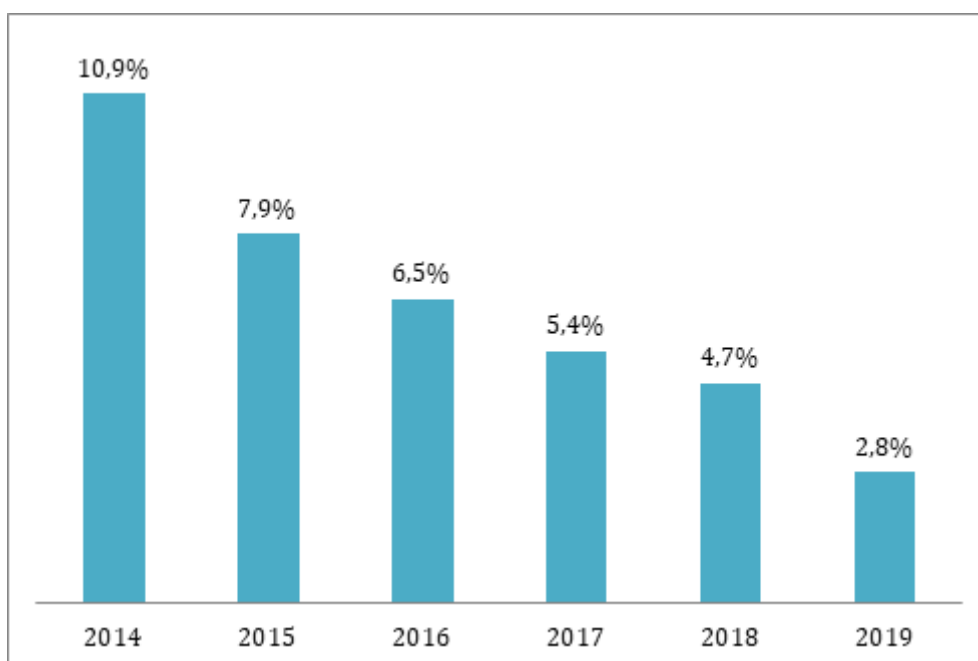
Na terenie gminy przeważa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zagrodowa, charakterystyczna dla miejscowości wiejskich.

Gospodarka i sytuacja na rynku pracy

Na terenie gminy Stryków w 2019 roku było zarejestrowanych w rejestrze REGON 660 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 570 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Z podziałem na sektory, 12 podmiotów (1,8%) zarejestrowanych było w sektorze rolniczym, 181 (27,4%) w przemysłowym, 121 (18,3%) w budowlanym. Pozostałe 346 (52,5%) podmiotów zaklasyfikowana jest w rejestrze jako pozostała działalność. 640 podmiotów gospodarczych to

mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające 0-9 osób), 20 to małe przedsiębiorstwa (zatrudniające 10-49 osób). Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, zarejestrowanych na terenie gminy Stryszów, najczęściej występuje przetwórstwo przemysłowe (29,6%), Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (22,6%) oraz budownictwo (20,6%).

W 2019 roku bezrobocie rejestrowane wyniosło 2,8%, z czego 2,1% wśród mężczyzn oraz 3,5% wśród kobiet. Mimo dostrzegalnego trendu spadkowego, należy w diagnozie i definiowaniu problemów społecznych uwzględnić zjawisko zamrożenia gospodarki krajowej w roku 2020, spowodowane pandemią COVID-19. Dane ogólnopolskie wskazują na wzrost stopy bezrobocia w wyniku zamknięcia zakładów pracy w roku 2020. Należy przyjąć, że rok 2020 będzie punktem odwrócenia trendu i przygotować rozwiązania na wypadek rosnącego bezrobocia w Gminie Stryszów.

Wykres 2: Bezrobocie w gminie Stryszów w latach 2014-2019.

źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Stryszów w 2018 roku 27,6% pracowało w sektorze obejmującym rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, 34,0% w przemyśle i budownictwie, 15,4% w sektorze usługowym oraz 1,3% w finansowym.

W 2019 roku 63,1% mieszkańców gminy Stryków stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, 19,5% w przedprodukcyjnym oraz 17,4% w wieku poprodukcyjnym.

W 2019 roku dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca wyniosły 5303 zł, natomiast wydatki ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca to 5275 zł.

W 2018 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Stryków wynosiło 3 761,99 PLN, co stanowiło 77,80% przeciętnego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Edukacja i wychowanie

Obecnie na terenie gminy Stryków działa 5 szkół podstawowych w tym 3 z oddziałami przedszkolnymi, 2 przedszkola samorządowe. Wg stanu na dzień 31.12.2019 r. do szkół podstawowych uczęszczało łącznie 575 uczniów a liczba dzieci w przedszkolach wynosiła 148, natomiast w oddziałach przedszkolnych 113.

Aktualnie od 1 września 2020 r. w wyniku dokonania przekształceń w placówkach oświatowych na terenie gminy funkcjonują 3 szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi oraz 2 zespoły szkolno-przedszkolne tj.:

- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Dąbrówce, Dąbrówka 43, 34-46 Stryków, (szkoła z oddziałem przedszkolnym)
- Szkoła Podstawowa im. Romana Jabłońskiego w Łękawicy, Łękawica 19, 34-124 Klecza Górna, (szkoła z oddziałem przedszkolnym)
- Zespół Szkolno- Przedszkolny im. Św. Jana Pawła II w Strykowie, Stryków 90, 34-146 Stryków,
- Szkoła Podstawowa im. rtm. Witolda Pileckiego w Zakrzowie, Zakrzów 131, 34-145 Stronie (szkoła z oddziałem przedszkolnym),
- Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Tadeusza Kościuszki w Stroniu, Stronie 67, 34-1465 Stronie.

Funkcjonujące placówki oświatowe posiadają dobrą infrastrukturę, dysponują wyposażoną bazą dydaktyczną i salami gimnastycznymi. Niektóre budynki

wymagają jednak kompleksowej modernizacji energetycznej. Dzięki realizacji projektu modernizacji energetycznej budynków w latach 2018- 2019, 2 placówki szkolne w Stroniu i w Zakrzowie przeszły modernizację energetyczną poprzez docieplenie ścian wraz z wymianą stolarki okiennej i drzwiowej, przebudowę systemów grzewczych oraz zastosowanie technologie OZE tj. instalacje fotowoltaiczne oraz pompy ciepła do celów c.w.u. Pozostałe 3 budynki wymagają przeprowadzenia działań modernizacyjnych obejmujących zastosowanie odnawialnych źródeł energii, modernizację centralnego ogrzewania oraz docieplenie ścian. Problemem jest też niewystarczająca baza lokalowa dla przedszkola w Stryszowie. Lokale zajmowane przez przedszkole mają małą powierzchnię, co znacznie utrudnia prowadzenie opieki przedszkolnej i pogarsza jej jakość.

Kultura, sport i rekreacja

Głównym ośrodkiem odpowiedzialnym za rozwój kulturalny obszaru Gminy Stryszów jest Gminny Ośrodek Kultury, działający współzależnie z Urzędem Gminy, placówkami dydaktycznymi, bibliotekami, jednostkami sportowymi oraz Centrum Informacji Turystycznej. W swojej aktywności Ośrodek Kultury kładzie największy nacisk na walory krajoznawcze regionu oraz na odpowiednią edukację mieszkańców na temat szeroko pojętej sztuki.

Mając na celu wprowadzenie szerokiego spektrum aktywności kulturowej GOK zapewnia wachlarz inicjatyw, takich jak warsztaty, czy konkursy. Dbając o rozwój młodzieży GOK prowadzi również zespoły muzyczne oraz zajmuje się przygotowaniem młodzieży do konkursów wojewódzkich i ogólnopolskich. W obrębie gminy działają trzy biblioteki:

- Biblioteka Publiczna w Łękawicy, Łękawica 16, 34-124 Klecza Górna,
- Biblioteka Publiczna w Stroniu, Stronie 260, 34-145
- Biblioteka Publiczna w Stryszowie, Stryszów 149, 34-146

Wspomniane placówki umożliwiają swobodny dostęp do czasopism oraz literatury. Ośrodek skupia się również na kultywowaniu rozwoju miejscowych sztuk folkloru poprzez warsztaty rękodzieła, hafciarstwa oraz szerzenie ludowej poezji,

a dzięki swojej pośredniej współpracy z Zamkiem Królewskim na Wawelu może sobie pozwolić na organizację licznych wernisaży.

Życie kulturowe gminy toczy się również wokół corocznych imprez masowych zawierających występy nie tylko popularnych artystów, ale również lokalnych twórców. Rozwój kulturowy jest w tym przypadku ściśle związany z życiem sportowym łącząc wydarzenie kulturalne z konkursami i zawodami sportowymi.

Na terenie gminy działa kilka ogólnodostępnych ugrupowań sportowych oraz uczniowskich klubów działających z ramienia szkół:

- LKS ŻAREK Stronie

Powstały w 1968 roku i działający w obrębie boiska z pełnowymiarową bieżnią oraz pawilonu sportowego klub prowadzi zajęcia z siatkówki, lekkoatletyki, kolarstwa, piłki nożnej oraz tenisa stołowego z kadrami podzielonymi według wieku. LKS ŻAREK zajmuje się organizacją gminnych "Dni Sportu".

- LKS CHEŁM Stryszów;

Klub założony w 1948 roku z zarejestrowaną w PZPN w 1962 roku sekcją piłkarską, również podzieloną według wieku. Poza piłką nożną, LKS CHEŁM prowadzi również sekcję motorową, tenisa stołowego oraz siatkówki. Działa w obrębie boiska w Stryszowie oraz obiektu sportowego, na którym odbywają się również szkolne lekcje wychowania fizycznego oraz imprezy okolicznościowe, takie jak coroczne "Pożegnanie Lata".

- PUKS Burza Zakrzów;

Parafialny klub sportowy powstał w 2006 roku i działa na boisku w Zakrzowie.

- UKS Tygrys w Łękawicy;
- UKS Cyklista Stronie;
- UKS Pasjonat Zakrzów.

Wyżej wspomniane stowarzyszenia są odpowiedzialne za organizację życia sportowego w gminie, o co dbają realizując spotkania piłkarskie i przygotowując sportowców do udziału w mistrzostwach na dalszym poziomie. Poza meczami piłki nożnej, są również organizowane Spartakiady, wyścigi kolarskie o Puchar Wójta

Gminy, zawody strzeleckie, turnieje tenisa stołowego oraz przeróżne festyny oraz święta sportu.

Zdrowie i problem niepełnosprawności

W Stryszowie funkcjonuje obecnie Samodzielny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej (SGZOZ Stryszów, Stryszów 557, 34-146 Stryszów), który powołany został przez Radę Gminy Stryszów Uchwałą Nr 2/6/98 z dnia 18 listopada 1998 r. i funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej.

Obszar działania SGZOZ Stryszów obejmuje gminę Stryszów, sołectwa: Łękawica, Dąbrówka, Stryszów, Zakrzów, Stronie, z wyłączeniem sołectwa Leśnica, będącymi historycznie w obszarze działania Zakładu Opieki Zdrowotnej Lanckorona.

W skład placówki wchodzi:

- Poradnia lekarza POZ w Stryszowie
- Poradnia lekarza POZ w Łękawicy (Łękawica 557, 34-124 Łękawica)
- Poradnia stomatologiczna
- Poradnia ginekologiczno-położnicza
- Poradnia dziecięca

Dodatkowo w zakładzie znajdują się:

- Gabinet położnej POZ
- Gabinet pielęgniarki POZ
- Gabinet medycyny szkolnej

Działalność zapewnia podstawową opiekę zdrowotną ludności zamieszkałej na stałe lub czasowo na obszarze gminy Stryszów, która ukierunkowana jest na promocję i profilaktykę zdrowotną, diagnostykę schorzeń, leczenie, zapobieganie lub ograniczanie niepełnosprawności, usprawnianie oraz pielęgnację i edukację zdrowotną.

Główne zadania zakładu to:

- udzielanie porad lekarskich osób przybyłych do placówki, jak i porad w domu chorego,
- ocena stanu zdrowia ludności zamieszkałej na terenie gminy oraz określenie potrzeb w kontekście ich zaspokojenie,
- opieka zapobiegawcza populacji wieku rozwojowego, kobiet ciężarnych, porodu i położu oraz chorych, którzy wymagają opieki medycznej,
- orzekanie o stanie zdrowia, w tym o czasowej niezdolności do pracy,
- nadzór sanitarny, zapobiegawczy i szerzenie oświaty zdrowotnej,
- prowadzenie obowiązkowych szczepień ochronnych,
- czynne poradnictwo,
- organizacja innych form opieki medycznej w sytuacjach awaryjnych (epidemie, klęski żywiołowe, katastrofy, itp.).

Samodzielny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Stryszowie posiada umowę z Małopolskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia, a w 2020 roku sumaryczna kwota zobowiązań wyniosła 469 038,42 zł¹.

Osoby niepełnosprawne wymagają szczególnej uwagi i interwencji ze strony pomocy społecznej, gdyż niepełnosprawność stanowi trudną kwestię zdrowotno-społeczną. Na podstawie art.2 ust.10 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawnością nazwiemy trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Zgodnie z Ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej rozróżnia się trzy stopnie niepełnosprawności:

- Znaczny - zalicza się do niego osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

1

<https://aplikacje.nfz.gov.pl/umowy/Provider/SearchResults?Year=2020&Branch=06&ServiceType=00&Code=&Name=&City=&Nip=5512128220&Regon=&Product=>

- Umiarkowany – zalicza się do niego osobę o naruszonej sprawności organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób, w celu pełnienia ról społecznych
- Lekki - zalicza się do niego osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych, z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych, dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Orzeczenia o przyznaniu określonego stopnia niepełnosprawności wydaje Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. Orzeczenia wskazują ulgi i uprawnienia osób, która takim orzeczeniem się posługują.

Z danych gminy za rok 2019 wynika, że gminę zamieszkuje 56 osób z orzeczeniem o niepełnosprawności. Podstawowa pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej polegała na wsparciu materialnym rodzin, do których należą osoby z niepełnosprawnością. Dodatkowo zapewniano pomoc w formie pracy socjalnej oraz rozwijano usługi opiekuńcze. Ponadto na terenie Gminy Stryszów osoby starsze i niepełnosprawne mają możliwość skorzystania z bezpłatnej pomocy psychologicznej w Punkcie Konsultacyjnym „Pomocna Dłoń”. W ramach działań na rzecz osób niepełnosprawnych Gmina Stryszów w 2020 roku przystąpiła do ministerialnego Programu „ Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”, którego głównym celem jest wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób niepełnosprawnych.

Zupełnie nowym problemem, rodzącym wielowymiarowe skutki społeczne jest pojawienie się w 2020 roku pandemii koronawirusa SARS-Cov-2 i wywoływanej przez niego choroby COVID-19. W ujęciu krajowym wiąże się to z wyższą śmiertelnością związaną samą chorobą, jak i reorganizacją funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej. W szerszej perspektywie pandemia niesie ze sobą skutki związane z izolacją społeczną (np. zaburzenia psychiczne, wzrost przemocy domowej) oraz zamrożeniem gospodarki (np. utrata miejsc pracy, zmiana

konsumpcji, zadłużanie się społeczeństwa). Choć zjawisko jest całkiem nowe, należy uwzględnić jego skutki w procesie identyfikacji problemów społecznych, które mogą się pojawić w kolejnych latach.

Uzależnienia i przemoc w rodzinie

Na podstawie danych Sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Stryszów w 2019 roku odnotowano 19 osób uzależnionych od alkoholu, z czego 8 osobom udzielono pomocy społecznej, 12 osób zostało skierowanych na leczenie. 354 osoby zostały wyedukowane w tematyce uzależnień w ramach działań profilaktyczno-edukacyjnych oraz informacyjnych prowadzonych przez Urząd Gminy Stryszów oraz jednostki organizacyjne gminy.

Na podstawie danych ww. sprawozdania w 2019 roku odnotowano 11 rodzin doświadczających przemocy w rodzinie.

W ramach ograniczenia zjawisk uzależnień i przemocy oraz redukcja ich skutków w gminie Stryszów funkcjonuje jeden Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, oferujący pomoc osobom uzależnionym, współuzależnionym oraz ofiarom przemocy domowej oraz są opracowane i realizowane trzy gminne programy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomani i przeciwdziałania przemocy domowej. Programy te to:

- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stryszów na rok 2019;
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Stryszów na rok 2019;
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Stryszów na lata 2017-2020.

Na realizację ww. programów przeznaczono łącznie 94 070,84 zł.

Problem bezdomności

Bezdomność jest problemem o wielowymiarowym oddziaływaniu. Brak miejsca zamieszkania jest skutkiem braku możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb. Wiąże się z utratą więzi społecznych, marginalizacją społeczną i ryzykiem trwałego upośledzenia psychicznego lub społecznego.

Co jest charakterystyczne dla małych gmin wiejskich, zjawisko jawnej bezdomności albo nie występuje, albo ma znaczenie marginalne. Wynika to z faktu, że mieszkańcy zazwyczaj posiadają mieszkania na własność. Silniejsze więzi społeczne pomagają natomiast w szybszej identyfikacji problemu i jego przeciwdziałaniu.

Brak informacji o osobach pozostających bez miejsca zamieszkania w Gminie Stryszów. Prawdopodobne jest, że w przypadku pojawienia się takich osób wystąpi zjawisko migracji do większych ośrodków miejskich, które dają większe szanse na zaspokojenie podstawowych potrzeb. Gmina Stryszów co roku zawiera umowę ze schroniskiem dla osób bezdomnych, na okoliczność zapewnienia miejsca pobytu dla osoby potrzebującej schronienie.

Bezpieczeństwo publiczne

Za bezpieczeństwo publiczne w Gminie Stryszów odpowiada Komisariat Policji w Kalwarii Zebrzydowskiej. Jednostka co 6 miesięcy wyznacza listę działań priorytetowych, na których rozwiązaniu skupia się w danym półroczu. Na przestrzeni ostatnich lat, głównymi działaniami priorytetowymi na terenie Gminy Stryszów były interwencje związane ze spożywaniem alkoholu w miejscach niedozwolonych. Jest to istotne ze względu na sąsiedztwo Jeziora Mucharskiego, ponieważ takie wykroczenia w rejonie zbiornika wodnego niosą ze sobą inne ryzyka.

Spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych jest też wykroczeniem najczęściej zgłaszanym przez mieszkańców poprzez ogólnodostępną Krajową Mapę Zagrożeń Bezpieczeństwa. Wśród innych zagrożeń znalazły się też niewłaściwa infrastruktura drogowa oraz dzikie wysypiska śmieci.

W zakresie bezpieczeństwa pożarowego działają jednostki OSP w Stryszowie, Zakrzowie, Stroniu i Łękawicy. OSP Zakrzów jest częścią Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego. Dyspozytorem OSP na terenie Gminy Stryszów jest Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza w Wadowicach.

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny

W ramach pomocy społecznej, gmina Stryszów w 2019 roku finansowała pobyt 5 podopiecznych z gminy w Domu Pomocy Społecznej.

W 2015 roku został powołany Zespół Interdyscyplinarny d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w skład którego wchodzi przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Placówek oświatowych, Służby Zdrowia. Działalnością Zespołu koordynuje pracownik Ośrodka. Zespół interdyscyplinarny realizuje zadania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz w ramach założeń Krajowego Programu Przeciwdziałania przemocy w Rodzinie. Do podstawowych zadań Zespołu należy podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą, inicjowanie interwencji, koordynowanie działań przedstawicieli poszczególnych podmiotów, rozpowszechnianie informacji o instytucjach i możliwościach otrzymania stosownej pomocy.

W zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie prowadzone są konsultacje z psychologiem i terapeutą dla mieszkańców dotkniętych problemem przemocy w rodzinie. W ciągu roku przeprowadzono 95 porad specjalistycznych. Prowadzone są również działania edukacyjne oraz kampanie promujące działania Zespołu Interdyscyplinarnego. Gmina współpracuje również z Zespołem Interwencji Kryzysowej w Suchoj Beskidzkiej, który udostępnia możliwość skorzystania ze specjalistycznej pomocy mieszkańcom Gminy Stryszów. W 2019 odnotowano 12 zgłoszonych problemów i udzielono 10 porad.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stryszowie realizuje wsparcie dla rodzin w ramach Gminnego Programu Wspierania rodziny. Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest tworzenie warunków umożliwiających poprawę sytuacji społecznej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich

wspieranie w prawidłowym funkcjonowaniu poprzez realizowanie skoordynowanej polityki społecznej na rzecz wzmocnienia rodziny przez wyspecjalizowane instytucje samorządu lokalnego. W ramach wsparcia i pomocy dla rodzin i dzieci wdrożono szereg zadań m.in. Kartę Dużej Rodziny, Program „Posiłek w szkole i w domu”, Asystent rodziny, poradnictwo socjalne i psychologiczne.

Mieszkańcy mogą ubiegać się o świadczenia z pomocy społecznej. Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej za rok 2018 do powodów przyznawania pomocy społecznej należało:

	2016		2018	
	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%
Ubóstwo	72	44,7	58	38,4
Bezdomność	0	0,0	0	0,0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	37	23,0	27	16,8
W tym: wielodzietność	26	16,1	24	15,9
Bezrobocie	52	32,3	32	21,2
Niepełnosprawność	43	26,7	55	36,4
Długotrwała lub ciężka choroba	39	24,2	50	33,1
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	3	1,9	8	5,3
W tym: rodziny niepełne	1	0,6	2	1,3
W tym rodziny wielodzietne	0	0,0	0	0,0
Przemoc w rodzinie	4	2,4	2	1,3
Alkoholizm	10	6,2	10	6,6
Trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	0,6	2	1,3
Zdarzenie losowe	2	1,2	1	0,6

Sytuacja kryzysowa	1	0,6	1	0,6
--------------------	---	-----	---	-----

Tabela 5: Przyznawanie pomocy społecznej według kategorii.

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS.

Ponadto istnieje możliwość ubiegania się o świadczenia indywidualne lub rodzinne w oparciu o przepisy niektórych ustaw, m.in. ustawy o świadczeniach rodzinnych, wychowawczych, alimentacyjnych, rządowego Programu 300+, ustawy „Za życiem”.

Aktywność obywatelska

W 2019 r. funkcjonowało w gminie 20 organizacji pozarządowych, w tym 2 fundacje:

- Fundacja Planeta Zakrzów,
- Fundacja ICPCC Stryszów;

7 stowarzyszeń:

- Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Stryszowskiej,
- Stowarzyszenie Mieszkańców i Sympatyków wsi Leśnica,
- Stryszowskie Stowarzyszenie Klub Abstynenta Pomocna Dłoń,
- OSP Stryszów,
- OSP Zakrzów,
- OSP Stronie,
- OSP Łękawica;

7 klubów sportowych:

- LKS CHEŁM Stryszów,
- LKS ŻAREK Stronie,
- UKS Tygrys Łękawica,
- UKS Respekt Dąbrówka,
- UKS Tajfun Stryszów,
- UKS Pasjonat Zakrzów,
- UKS Cyklista Stronie;

4 koła gospodyń wiejskich:

- Stowarzyszenie KGW w Łękawicy,
- KGW Stryszów,
- Stowarzyszenie KGW „Razem dla wsi” Zakrzów,
- KGW Stronie.

Taka liczba organizacji pozarządowych w przeliczeniu na liczbę mieszkańców, plasuje gminę wyraźnie powyżej średniej wojewódzkiej.

W II turze wyborów prezydenckich 2020, w Gminie Stryszów oddano 3 807 ważnych głosów. Uprawnionych do głosowania było 5 438. Daje to frekwencję na poziomie 69,62%, która jest zbliżona z frekwencją w powiecie wadowickim (69,66%). Jednocześnie wynik ten jest nieco niższy od wyniku województwa - 70,38%, ale wyższy od frekwencji krajowej - 68,18%.

Analiza SWOT

W planowaniu strategicznym istotne są techniki analityczne i konstruktywne opracowywanie wniosków ze zgromadzonych informacji. Jedną z takich technik, mającą uniwersalne zastosowanie jest analiza SWOT. Dzieli ona badane czynniki na dwie grupy: wewnętrzne i zewnętrzne. Każda z tych dwóch grup może mieć oddziaływanie pozytywne i negatywne. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: Strengths (silne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse), Threats (zagrożenia).

Określenie silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń pozwala zdefiniować sytuację wyjściową. Dzięki temu można wyznaczyć optymalny kierunek działań, opierając się na 4 założeniach:

- Opieranie się na silnych stronach, by wykorzystać szanse.
- Przewycięzanie słabości dzięki posiadanym szansom.
- Używanie silnych stron, by zatrzymać zagrożenia.
- Diagnozowanie zagrożeń, które uwypuklają słabe strony.

Wnioski z tej analizy pozwolą ocenić, w jakim stopniu organizacja jest przygotowana do realizacji celów strategicznych, o których mowa w dalszej części opracowania.

Analiza SWOT polityki społecznej w Gminie Stryszów:

Silne strony	Słabe strony
<p>-wypracowane procedury działania GOPS;</p> <p>-prowadzenie działań edukacyjnych i profilaktycznych celem zapobiegania problemom społecznym;</p> <p>-aktywna polityka władz samorządowych skierowana na rozwiązywanie problemów społecznych;</p> <p>-współpraca z jednostkami zamiejscowymi (np. Zespół Interwencji Kryzysowej w Suchej Beskidzkiej, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Radoczy, Komisariat Policji w Kalwarii Zebrzydowskiej, PCPR w Wadowicach),</p> <p>-dostęp do pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla mieszkańców;</p> <p>-skoordynowany system diagnozowania i zwalczania problemów społecznych;</p>	<p>-brak podmiotów edukacji ponadpodstawowej na terenie gminy;</p> <p>-wyższe bezrobocie wśród kobiet;</p> <p>-słabsza sytuacja ekonomiczna mieszkańców w stosunku do średniej krajowej;</p> <p>-wąska oferta lokalnego rynku pracy i związana z tym migracja ekonomiczna;</p> <p>-ograniczone środki finansowe na prowadzenie kompleksowej polityki społecznej na terenie gminy;</p> <p>-brak kontroli nad sprzedażą środków psychoaktywnych osobom nieletnim;</p> <p>-niewystarczające wsparcie w zakresie otwierania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej.</p>

<p>-skuteczność władzy samorządowej w pozyskiwaniu środków finansowych.</p>	
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<p>-aktywność obywatelska mieszkańców;</p> <p>-polityka krajowa ukierunkowana na wspieranie rodziny;</p> <p>-rozwój pracy zdalnej jako szansa na aktywizację zawodową osób zagrożonych wykluczeniem;</p> <p>-przepisy prawne sprzyjające osobom niepełnosprawnym;</p> <p>-uwzględnienie polityki społecznej w Strategii Rozwoju Gminy Stryszów na lata 2021-2030.</p>	<p>-wzrost odsetka osób starszych w społeczności gminnej;</p> <p>-pogorszenie sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców na skutek pandemii COVID-19;</p> <p>-łatwy dostęp do środków psychoaktywnych;</p> <p>-zawężenie oferty sportowej, kulturalnej i rozrywkowej w związku z pandemią COVID-19;</p> <p>-stereotypy i uprzedzenia wobec osób zagrożonych marginalizacją lub wykluczeniem społecznym;</p> <p>-brak poczucia bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy lub będących ofiarami przestępstw;</p> <p>-obniżenie nastroju, niska motywacja i ryzyko depresji i osób doświadczających problemów społecznych.</p>

Wymieniony powyżej zestaw silnych i słabych stron, a także szans i zagrożeń obejmuje kilka różnych obszarów, chociaż nie wyczerpuje katalogu problemów

społecznych, z którymi gminie może przyjść się zmierzyć. Powyższe zagadnienia są jednak kluczowymi dla planowania i realizowania celów strategicznych. Analiza posłuży także do zdefiniowania założeń i określenia kierunków działań strategicznych.

Wnioski z diagnozy

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy zasobów Gminy Stryszów, wskazano kluczowe problemy społeczne, na których powinny skupić się działania podejmowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, aby z jednej strony eliminować źródła tych problemów, ale z drugiej minimalizować ich skutki.

Najważniejsze problemy społeczne występujące na terenie gminy to:

- Starzenie się społeczeństwa
- Problemy osób niepełnosprawnych
- Uzależnienia i ich skutki
- Przemoc w rodzinie
- Bezrobocie
- Zdrowie psychiczne

W oparciu o zdiagnozowane problemy powinny zostać opracowane priorytetowe obszary działań w zakresie polityki społecznej dla Gminy Stryszów. Istotnym aspektem, który należy uwzględnić w przy wyznaczaniu celów strategicznych, jest zmiana w strukturze społeczno-ekonomicznej wywołana pandemią COVID-19. Będzie to bowiem rzutować na rozwój problemów społecznych w perspektywie 2021-2027.

Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stryszów na lata 2021-2027

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę i analizę SWOT, zakłada się, że skutki niekorzystnych zjawisk i problemów, zidentyfikowanych na terenie Gminy Stryszów można ograniczyć poprzez wprowadzenie zmian oraz kontynuację programów i projektów z zakresu polityki społecznej, które przynoszą zauważalne rezultaty. Możliwa jest również poprawa jakości życia mieszkańców oraz intensyfikacja rozwoju społeczno-gospodarczego, pod warunkiem zabezpieczenia odpowiednich środków finansowych na inwestycje w tym zakresie.

W horyzoncie czasowym 2021-2027 władze krajowe i samorządowe będą podejmować działania zmierzające do ograniczenia skutków pandemii COVID-19. W związku z tym, należy uwzględnić przesunięcie priorytetów w polityce społecznej państwa, a jednocześnie przewidzieć potrzebę wprowadzenia programów z tego zakresu w polityce lokalnej.

Prognozuje się, że cele strategiczne zostaną osiągnięte, a mieszkańcy zostaną zaktywizowani do samodzielnego i konstruktywnego rozwiązywania pojawiających się problemów. W proces wdrażania strategii zostaną zaangażowane instytucje publiczne i jednostki administracyjne Gminy Stryszów, a także przedstawiciele społeczności lokalnej oraz podmioty społeczne i gospodarcze, działające na terenie Gminy.

Prognozowane działania przyczynią się do:

- poprawy stanu zdrowia i sprawności fizycznej, a także zapewnienia wykwalifikowanej opieki dla osób zależnych, w szczególności starszych i z niepełnosprawnością,
- aktywizacji zawodowej i społecznej rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami,
- zwiększenia dostępu do specjalistycznych usług z zakresu działalności prawnej, psychologicznej i opiekuńczej dla osób w trudnej sytuacji,

- redukowania przyczyn i skutków uzależnień, szczególnie w przypadku osób nieletnich,
- umożliwienia dogodnych warunków kształcenia i zaspokojenia potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży,
- sprawnego identyfikowania przypadków przemocy w rodzinie,
- zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego najuboższym mieszkańcom gminy,
- podniesienia kompetencji i potencjału osób, ubiegających się o zatrudnienie,
- zwiększenia świadomości na temat zdrowia psychicznego.

Prognozowane zmiany powinny prowadzić do włączenia i integracji społecznej oraz zapobiegać wykluczeniu i marginalizacji. Powinny również niwelować dysproporcje socjo-ekonomiczne i dawać mieszkańcom poczucie bezpieczeństwa.

Kierunki i zakres działań niezbędnych do osiągnięcia celów strategicznych

W oparciu o diagnozę sytuacji społecznej Gminy Stryków oraz analizę SWOT, sformułowane zostały kluczowe obszary i kierunki działań, na których opierać się będą cele strategiczne.

Jednym z istotniejszych kierunków działań jest zapewnienie opieki i zabezpieczenie potrzeb osób starszych. W związku ze zwiększającym się odsetkiem seniorów wśród mieszkańców gminy, niezbędne jest jak najwcześniejsze podjęcie działań niwelujących skutki tego zjawiska w przyszłości. Wśród tych działań należy uwzględnić:

1. Zapewnienie usług opiekuńczych w środowisku zamieszkania seniora, a także ciągły rozwój i podnoszenie jakości tych usług.
2. Rozwój ukierunkowanych usług rehabilitacyjnych, prowadzących do utrzymania kondycji i samodzielności osób w podeszłym wieku.
3. Aktywizacja społeczna seniorów poprzez promowanie idei wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej.
4. Zapewnienie łatwego dostępu seniorom do specjalistycznych usług prawnych, psychologicznych i socjalnych.
5. Zachęcanie osób starszych do rozwoju kompetencji, szczególnie z zakresu posługiwania się narzędziami komunikacji na odległość.
6. Włączenie osób w wieku senioralnym w życie społeczne gminy poprzez wspieranie inicjatyw społecznych i organizacji pozarządowych skupionych na społecznej integracji seniorów.

Drugim kierunkiem jest poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością. Szacuje się, że w całej Polsce osób z prawnie potwierdzoną niepełnosprawnością jest ponad 3 miliony. W rzeczywistości liczba ta może sięgać od 4 do 7 milionów. Zatem co dziesiąta osoba może posiadać jakiś rodzaj niepełnosprawności. Zapewnienie środków do realizacji potrzeb rodzinnych, społecznych i zawodowych prowadzi do samodzielności i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym tych osób. Dlatego władze gminy powinny podjąć następujące działania:

1. Podnoszenie świadomości społecznej na temat niepełnosprawności.
2. Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami możliwie jak najszerszego dostępu do uczestnictwa w życiu społecznym.
3. Wdrażanie rozwiązań architektonicznych, cyfrowych i informacyjno-komunikacyjnych w jednostkach publicznych celem zapewnienia dostępności do usług oferowanych przez te jednostki.
4. Zapewnienie dostępu do usług specjalistycznych (prawnych, psychologicznych, socjalnych) dla osób z niepełnosprawnością i ich bliskich.
5. Aktywizacja zawodowa poprzez promowanie zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami wśród pracodawców.
6. Rozwój oferty usług rehabilitacyjnych, mających na celu podnoszenie sprawności i samodzielności osób zależnych.

Problem uzależnień ma wiele wymiarów i skutkuje problemami w innych obszarach życia. Nie może być więc pominięty w perspektywie działań, ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych. Szczególnej uwadze należy poświęcić profilaktykę i przeciwdziałanie uzależnieniom dzieci i młodzieży – grupy niezwykle podatnej na uzależnienia. W tym obszarze należy skoncentrować się na:

1. Promocji zdrowego i aktywnego stylu życia, w szczególności uprawiania sportu, turystyki i rekreacji.
2. Zapewnienie przestrzeni, w której dzieci i młodzież mogą się rozwijać i w sposób aktywny spędzać czas wolny.
3. Wdrażanie programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, narkotyków, nikotyny, dopalaczy i innych używek.
4. Wsparcie dla osób uzależnionych i ich rodzin poprzez dostęp do usług psychologicznych i rehabilitacyjnych.
5. Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych na temat poszczególnych rodzajów uzależnień.

Kolejnym obszarem, który należy uwzględnić w planowaniu działań strategicznych jest problem przemocy w rodzinie. Ze względu na jego specyfikę, powinno się skupić na właściwym i skutecznym diagnozowaniu przypadków przemocy i podejmowanie działań interwencyjnych. Są to przede wszystkim:

1. Redukcja skali przemocy w rodzinie poprzez skuteczne diagnozowanie przypadków przemocy przez jednostki interwencji kryzysowej.
2. Zapewnienie bezpiecznego dostępu do wykwalifikowanej pomocy terapeutycznej i opiekuńczej dla ofiar przemocy w rodzinie.
3. Współpraca jednostek policji, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, a także jednostek oświatowych, ochrony zdrowia lub gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w zakresie stosowania procedury Niebieskie Karty.
4. Umożliwienie dostępu do wiedzy na temat możliwości i sposobów radzenia sobie z przejawami przemocy w rodzinie.
5. Podejmowanie i ewaluowanie działań edukacyjno-korekcyjnych wobec sprawców przemocy w rodzinie.

Bezrobocie jest zjawiskiem oddziałującym na sytuację ekonomiczną, a co za tym idzie trudność w zaspokojeniu podstawowych potrzeb życiowych i zapewnieniu bezpieczeństwa socjalnego. Brak dochodów, a także brak możliwości zatrudnienia i zarobkowania utrudnia wyjście z trudnej sytuacji. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej powinien skupić się na:

1. Udzielaniu wsparcia finansowego oraz pomoc w naturze, które nie są w stanie poprawić swojej sytuacji ekonomicznej bez zewnętrznego wsparcia, z powodu ograniczeń w zakresie posiadanych środków, uprawnień i potencjału.
2. Zapewnieniu dostępu do usług rozwojowych i doradczych, zwiększających potencjał i szanse na rynku pracy osób pozostających bez stałego zatrudnienia.
3. Promowaniu postaw przedsiębiorczych, spółdzielczych i sprzyjających aktywizacji zawodowej.
4. Organizowaniu we współpracy z innymi podmiotami warunków, sprzyjających poprawie sytuacji ekonomicznej osób bezrobotnych.
5. Utrzymaniu współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu tworzenia różnorodnych miejsc zatrudnienia.

W związku ze zmianami, lękiem i izolacją, wywołanymi skutkami pandemii COVID-19, pogorszeniu uległa ogólna kondycja psychiczna społeczeństwa. Tak ważne jest więc, aby w najbliższej perspektywie czasowej położyć większy nacisk na

aspekt zdrowia psychicznego. Problemy psychiczne związane ze stresem, depresją, osamotnieniem i innymi przyczynami, dotyczą różnych grup społecznych. Podatne są na nie dzieci, młodzież, dorośli, seniorzy. Każda z tych grup może się zmagać z innymi czynnikami. Przykładowo: dzieci z brakiem kontaktu z rówieśnikami, dorośli z trudną sytuacją ekonomiczną, a seniorzy z osamotnieniem i refleksjami nad śmiercią. Istotne jest więc, aby podejmowane działania były ukierunkowane na pomoc określonej grupie społecznej. Wśród najistotniejszych działań należy wymienić:

1. Zapewnienie dostępu do usług psychologicznych i terapeutycznych dla osób potrzebujących wsparcia.
2. Promowanie współpracy międzypokoleniowej celem zapewnienia kontaktów społecznych pomiędzy dziećmi, a seniorami.
3. Uświadamianie mieszkańców na temat zdrowia psychicznego i problemów z nim związanych, poprzez prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych.
4. Ułatwienie uczniom dostępu do pomocy szkolnego psychologa.

Opisane powyżej kierunki działania uwzględniają wykorzystanie potencjału oraz współpracy lokalnych instytucji w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Tylko dzięki wspólnym, skoordynowanym działaniom, możliwe jest realizowanie strategii.

Zaproponowane działania w obszarze polityki społecznej nie wyczerpują całego spektrum możliwości i potencjału Gminy Stryszów, dlatego zachęca się również do podejmowania inicjatyw spoza przedstawionego zakresu. Nie mniej jednak na tych właśnie działaniach będą się opierać cele strategiczne i operacyjne gminy.

Misja

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stryszów na lata 2021-2027 jest ukierunkowana na racjonalizację polityki społecznej. Poprzez określone w dalszej części dokumentu misję, cele strategiczne i cele operacyjne wskazuje na działania, prowadzące do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych, a także definiuje rodzaje oferowanego wsparcia społecznego dla mieszkańców gminy.

Misja wskazuje na naczelny cel polityki społecznej Gminy Stryszów, wokół którego powinny się koncentrować wszelkie działania lokalnych instytucji publicznych, środowisk, organizacji społecznych i samych mieszkańców. Misja jest czynnikiem integrującym społeczność wobec wspólnych celów, służących długofalowemu rozwojowi gminy.

Przyczyny najistotniejszych problemów społecznych, które zostały zdiagnozowane w pierwszej części niniejszego opracowania, są w Polsce podobne od kilku lat. Wystąpienie bezprecedensowego zjawiska, jakim była pandemia COVID-19 w 2020 roku uwidoczniała wyłącznie te problemy, a także pogłębiła skutki niektórych z nich. To właśnie bezrobocie, obecność osoby z niepełnosprawnością w gospodarstwie domowym, uzależnienia, wielodzietność czy niewystarczające zabezpieczenie emerytalne osób starszych są przyczynami wykluczenia społecznego, ubóstwa i niskiej oceny jakości życia.

Wobec powyższego Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stryszów na lata 2021-2027 określa misję samorządu w następujący sposób:

**GMINA STRYSZÓW MIEJSCEM PRZYJAZNYM MIESZKAŃCOM,
WSPIERAJĄCYM RODZINY I PRZECIWDZIAŁAJĄCYM RÓŻNYM
FORMOM WYKLUCZENIA.**

W tak sformułowanej misji zawierają się obszary priorytetowe polityki społecznej. Proces dążenia do realizacji określonej misji wymaga zdefiniowania celów strategicznych i operacyjnych, co też uczyniono poniżej.

Cele strategiczne i operacyjne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stryszów na lata 2014-2020, przyjęta uchwałą Nr XXXI/251/2014 Rady Gminy Stryszów z dnia 27 maja 2014 r., określała 4 cele strategiczne, realizowane w tamtym okresie. Były to:

1. Zintegrowany system pomocy społecznej.
2. Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny.
3. Poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych
4. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców

Obecny dokument podtrzymuje tę koncepcję, ale też wymaga aktualizacji ze względu na konieczność dostosowania się do wyjątkowej sytuacji, jaką jest walka ze skutkami pandemii COVID-19. W tym kontekście dokonano ponownej analizy priorytetów określonych w kierunkach działań z zakresu polityki społecznej na lata 2021-2027 i dokonano korekty celów strategicznych tak, aby jak najpełniej odpowiadała na aktualne potrzeby mieszkańców. W efekcie sformułowano nowe cele dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

1. Zintegrowany system pomocy społecznej.
2. Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny.
3. Poprawienie jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem.
4. Ograniczenie negatywnych skutków pandemii COVID-19.

Zaproponowane zmiany dotyczą celu trzeciego i czwartego. Poprawa jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem jest odpowiedzią na sformułowaną w misji chęć przeciwdziałania wszelkim formom wykluczenia. Zarówno tego związanego z wiekiem i niepełnosprawnością, ale również z innymi, jakie mogą się uwidocznic w najbliższych latach. Doskonałym przykładem jest wykluczenie cyfrowe i wykluczenie ze względu na sytuację materialną, które może być negatywnym skutkiem pandemii COVID-19.

Cel czwarty dotyczący bezpieczeństwa mieszkańców został zastąpiony walką z negatywnymi skutkami pandemii COVID-19. Nie implikuje to porzucenia kwestii bezpieczeństwa. Wręcz przeciwnie, wciąż jest ona ważna. Jednak reagowanie na problem, jakim jest ubożenie społeczeństwa, izolacja, zanikanie więzi, napięcia

i polaryzacja społeczeństwa, słabnąca kondycja psychiczna oraz inne skutki pandemii może przynieść pozytywne wyniki również dla bezpieczeństwa publicznego.

Tak sformułowane cele główne obejmują kluczowe obszary problemowe polityki społecznej Gminy. Dla każdego celu głównego określono cele szczegółowe oraz wskaźniki realizacji działań.

CEL STRATEGICZNY I

ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ

Cele szczegółowe:

- I.1. Diagnozowanie i monitorowanie problemów społecznych.
- I.2. System wsparcia na rzecz osób bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem.
- I.3. System wsparcia na rzecz osób ubogich i podlegających wykluczeniu społecznemu.
- I.4. Ograniczenie zjawisk uzależnień i przemocy oraz redukcja ich skutków.
- I.5. Zintegrowany system pomocy rodzinie dysfunkcyjnej.
- I.6. Zapewnienie zgodnej ze standardami, jakości i sprawności funkcjonowania pomocy społecznej.

CEL STRATEGICZNY II

TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH UMACNIANIU INSTYTUCJI RODZINY

Cele szczegółowe:

- II.1. Pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży.

- II.2. Tworzenie systemu poradnictwa, edukacji i wspierania rodziny.
- II.3. Tworzenie warunków do organizowania aktywnego wypoczynku rodzinnego.
- II.4. Budowanie systemu wsparcia materialnego dla rodziny.
- II.5. Promowanie współpracy międzypokoleniowej.

CEL STRATEGICZNY III

POPRAWIENIE JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM

Cele szczegółowe:

- III.1. Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska starości i niepełnosprawności.
- III.2. Rozbudowa systemu wsparcia na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością.
- III.3. Diagnozowanie i przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia cyfrowego dzieci i młodzieży.

CEL STRATEGICZNY IV

OGRANICZENIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW PANDEMII COVID-19.

Cele szczegółowe:

- IV.1. Diagnozowanie i monitorowanie skutków pandemii COVID-19.
- IV.2. Stworzenie systemu wsparcia psychologicznego dla osób zmagających się ze skutkami pandemii COVID-19.

Wskaźniki realizacji celów ustalono w taki sposób, aby można je było analizować i porównywać w zakresie corocznych sprawozdań, jak również innych raportów

monitorujących przebieg zachodzących zmian. Wskaźniki realizacji przedstawia poniższa tabela.

Działanie	Wskaźnik w danym roku kalendarzowym
CEL I: ZINTEGROWANY SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ	
Monitorowanie problemów społecznych Gminy Stryszów.	Liczba beneficjentów korzystających z pomocy społecznej.
Monitoring bezrobocia i rozwiązywanie problemu społecznego, jakim jest bezrobocie w Gminie Stryszów.	Liczba osób uczestniczących w kursach i szkoleniach aktywizujących zawodowo.
Praca socjalna z osobami bezrobotnymi w celu ich aktywizacji społeczno-zawodowej.	Liczba osób uczestniczących w warsztatach z zakresu rynku pracy.
Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa przez psychologa oraz doradcę zawodowego dla bezrobotnych mieszkańców Gminy Stryszów.	Liczba osób korzystających ze wsparcia psychologa i doradcy zawodowego.
Ułatwienie startu zawodowego młodym mieszkańcom Gminy Stryszów.	Liczba beneficjentów.
Reintegracja zawodowa i aktualizacja kwalifikacji osób długotrwale bezrobotnych poprzez skierowanie do odbycia przygotowania zawodowego w miejscu pracy oraz	Liczba osób długotrwale bezrobotnych odbywających przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, liczba osób zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych.

zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych.	
Umożliwienie wyjścia z długotrwałego bezrobocia dzięki samozatrudnieniu poprzedzonemu intensywnymi kursami z zakresu przedsiębiorczości i prowadzenia firmy oraz przyznaniem środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej.	Liczba beneficjentów biorących udział w kursach.
Organizowanie kampanii informacyjnych w zakresie promowania aktywnych postaw na rynku pracy, w tym przedsiębiorczości.	Liczba kampanii promocyjnych.
Gromadzenie informacji o projektach skierowanych do osób bezrobotnych, realizowanych na terenie gminy, powiatu i regionu.	Liczba informacji, rodzaj informacji.
Współpraca z instytucjami działającymi w obszarze integracji społecznej w celu koordynacji programów i projektów w zakresie integracji społecznej i aktywizacji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych.	Liczba współpracujących instytucji.
Zmniejszenie skutków ubóstwa poprzez systematyczną pomoc rzeczową i finansową realizowaną przez Gminny	Liczba osób, które otrzymały pomoc rzeczową i finansową.

Ośrodek Pomocy Społecznej i współpracujące z nim organizacje pozarządowe.	
Systematyczne doszkąłcanie pracowników socjalnych w zakresie wdrazania nowych instrumentów w pracy socjalnej.	Liczba szkoleń, liczba wyszkolonych pracowników socjalnych.
Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze i na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.	Liczba organizacji pozarządowych.
Okresowe monitorowanie skali problemu uzależnień na terenie Gminy Stryszów.	Liczba osób uzależnionych.
Rozszerzenie działalności edukacyjnej dla mieszkańców gminy w tematyce uzależnień.	Liczba wyedukowanych mieszkańców w tematyce uzależnień.
Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej w stosunku do osób łamiących prawo.	Liczba skutecznych form kontroli prawnej i społecznej w stosunku do osób łamiących prawo.
Kontynuacja działań realizowanych przez Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, oferujący pomoc osobom uzależnionym, współuzależnionym oraz ofiarom przemocy domowej.	Liczba działań realizowanych przez Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, oferujący pomoc osobom uzależnionym, współuzależnionym oraz ofiarom przemocy.

Współpraca z Ośrodkami Lecznictwa Odwykowego.	Liczba Ośrodków Lecznictwa Odwykowego.
Opracowanie i realizacja gminnych programów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy rodzinnej.	Liczba programów.
Monitorowanie skali problemu – przemocy domowej na obszarze Gminy Stryszów.	Liczba osób i rodzin z problemem przemocy domowej.
Rozszerzenie działalności Punktu Informacji i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą Domową.	Liczba działań Punktu Informacji i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą.
Prowadzenie działań promocyjnych mających na celu propagowanie dostępnych form pomocy dla osób doświadczających przemocy domowej oraz z problemem uzależnień.	Liczba działań promocyjnych.
Monitorowanie sytuacji dziecka i rodziny (w szczególności rodzin niepełnych z problemami opiekuńczo-wychowawczymi).	Liczba rodzin i dzieci.
Podnoszenie jakości i dostępności realizowanego systemu	Liczba osób korzystających z systemu.

świadczeń rodzinnych.	
Rozwój specjalistycznego poradnictwa dla rodzin i dzieci (wsparcie psychologiczno- pedagogiczne).	Liczba rodzin i dzieci korzystających ze wsparcia.
Wspieranie materialne rodzin z dziećmi przez system pomocy społecznej.	Liczba rodzin i dzieci.
Rozwój pracy socjalnej z rodzinami niewydolnymi wychowawczo oraz z dziećmi i młodzieżą z tych rodzin.	Liczba rodzin i dzieci.
Zwiększenie dostępności specjalistów z zakresu pracy z rodziną niewydolną wychowawczo poprzez podjęcie współpracy z asystentem rodziny.	Liczba rodzin i dzieci, liczba specjalistów.
Realizacja działań przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w zakresie dożywiania dzieci i młodzieżą z rodzin ubogich oraz niewydolnych wychowawczo.	Liczba rodzin i dzieci.
Organizacja pomocy rzeczowej – magazyn rzeczy używanych.	Liczba pomocy rzeczowej.
Realizacja wsparcia w formie grup edukacyjnych dla opiekunów prawnych przejawiających bezradność w	Liczba osób.

<p>sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego.</p>	
<p>Zajęcia profilaktyczno-korekcyjne dla dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym.</p>	<p>Liczba dzieci.</p>
<p>Pomoc metodyczna dla osób pracujących z rodzinami dysfunkcyjnymi.</p>	<p>Liczba rodzin.</p>
<p>Realizacja zadań przez świetlice środowiskowe na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych opiekuńczo-wychowawczych.</p>	<p>Liczba świetlic, liczba dzieci i młodzieży, liczba zadań.</p>
<p>Tworzenie warunków do opracowywania i realizacji programów socjoterapeutycznych.</p>	<p>Liczba programów.</p>
<p>Zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa świadczonego przez psychologa i pedagoga społecznego.</p>	<p>Liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa.</p>
<p>Opracowanie i realizacja programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.</p>	<p>Program wspierania rodziny i system pieczy zastępczej.</p>
<p>Dostosowanie organizacji pomocy społecznej do podejmowanych zadań.</p>	<p>Opracowanie struktury organizacyjnej, szkolenia dla pracowników socjalnych.</p>

Dokształcanie kadry pomocy społecznej.	Liczba osób korzystających ze szkoleń.
Monitorowanie liczby środowisk przypadających na jednego pracownika socjalnego.	Liczba środowisk przypadających na jednego pracownika socjalnego.
CEL II: TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH UMACNIANIU INSTYTUCJI RODZINY	
Organizacja czasu pozalekcyjnego przez szkoły.	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych.
Organizacja czasu wolnego podczas wakacji i ferii zimowych.	Liczba dzieci uczestniczących w wypoczynku.
Pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla rodzin z Gminy Stryszów.	Liczba dzieci, liczba rodzin, którym udzielono pomocy.
Tworzenie warunków do organizowania aktywnego wypoczynku rodzinnego.	Liczba dzieci i rodzin korzystających z aktywnego wypoczynku.
Organizowanie festynów lub innych wydarzeń rodzinnych.	Liczba wydarzeń.
Organizacja rodzinnych zawodów sportowych z wykorzystaniem dostępnej bazy rekreacyjnej i sportowej.	Liczba zawodów sportowych, liczba uczestników.
Rozwój systemu stypendialnego dla dzieci i młodzieży.	Liczba stypendystów.
Gminne programy specjalne wspierania materialnego rodzin.	Liczba programów.

Zaangażowanie w proces wsparcia i edukacji rodziny lokalnych mediów oraz innych instytucji (Policja, Pomoc Społeczna, organizacje pozarządowe itd.).	Liczba mediów, liczba instytucji zaangażowanych w proces wsparcia i edukacji rodzin.
Organizowanie akcji promujących współpracę międzypokoleniową.	Liczba przeprowadzonych działań promocyjnych
CEL III: POPRAWIENIE JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM	
Monitorowanie trendów demograficznych w Gminie Stryszów.	Liczba osób.
Monitorowanie zjawiska niepełnosprawności w Gminie Stryszów.	Liczba osób z niepełnosprawnością.
Punkt Pomocy Psychologicznej dla Seniorów i Osób z Niepełnosprawnością.	Liczba seniorów i osób z niepełnosprawnością w punktach, liczba utworzonych i działających punktów.
Punkt Pomocy Prawnej dla Osób z Niepełnosprawnością.	Liczba osób z niepełnosprawnością w punktach, liczba utworzonych i działających punktów.
Dostarczanie posiłków do miejsca zamieszkania dla osób wymagających tego typu pomocy.	Liczba posiłków, liczba osób.

Rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych	Liczba usług opiekuńczych i usług specjalistycznych.
Aktywizacja społeczno-zawodowa osób z niepełnosprawnością poprzez udział w szkoleniach z zakresu kompetencji społecznych oraz w warsztatach z zakresu rynku pracy.	Liczba szkoleń, liczba uczestników szkoleń.
Wsparcie materialne z sytemu pomocy społecznej niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Stryszów.	Liczba osób z niepełnosprawnością, którym udzielono wsparcia materialnego.
Rozwój pracy socjalnej na rzecz integracji ze środowiskiem lokalnym niepełnosprawnych mieszkańców i osób starszych z terenu Gminy Stryszów	Liczba osób z niepełnosprawnością, którym udzielono wsparcia w zakresie pracy socjalnej na rzecz integracji ze środowiskiem lokalnym.
Zacieśnianie współpracy z Domami Pomocy Społecznej oraz z Zakładami Opieki Zdrowotnej.	Liczba współpracujących DPS i ZOZ (liczba zawartych porozumień).
Zapewnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz komunikacyjno-informacyjnej osobom ze szczególnymi potrzebami.	Liczba podmiotów użyteczności publicznej dostępnych dla osób ze szczególnymi potrzebami, rodzaje zapewnionej dostępności.
CEL IV: OGRANICZENIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW PANDEMII COVID-19.	

Prowadzenie punktu pomocy psychologicznej dla osób zmagających się ze skutkami pandemii.	Liczba osób, korzystających z wsparcia.
Wzmocnienie działań Zakładów Opieki Zdrowotnej.	Liczba etatów pracowników ZOZ.
Monitorowanie poziomu ubóstwa.	Liczba osób ubogich.
Organizowanie wydarzeń na rzecz integracji lokalnej społeczności.	Liczba zorganizowanych wydarzeń.
Wsparcie finansowe lub rzeczowe uczniów wykluczonych cyfrowo.	Liczba uczniów, którym udzielono wsparcia.

Programy i projekty

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stryszów na lata 2021-2027 wdrażana będzie poprzez realizację programów i projektów. Bardzo istotne są w tym zakresie konkretne programy, opracowywane na konkretne przedziały czasowe. Są to w szczególności:

- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Współpracy Samorządu Gminy Stryszów z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego,
- Program "Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej",
- Program "Opieka 75+",
- Program "Asystent rodziny",
- Wieloletni Rządowy Program Dożywiania "Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023),
- Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa.
- Program Senior+

Działania mogą być realizowane na różnych poziomach, poczynając na współpracy partnerskiej, a kończąc na zlecaniu zadań publicznych. Preferowane jest wybieranie do współpracy lokalnych organizacji pozarządowych z zachowaniem zasad konkurencyjności oraz uzyskaniem najwyższej jakości rezultatów.

Programy i projekty powinny prowadzić do osiągnięcia celów głównych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stryszów na lata 2021-2027, a co za tym idzie wpisywać się w założenia strategiczne oraz cele główne i szczegółowe. Atutem może być wykorzystanie w programach i projektach:

- metod partycypacyjnych – włączających przedstawicieli społeczności lokalnych do podejmowania wspólnych działań społecznych,
- metod aktywizujących – włączających osoby zagrożone wykluczeniem

w zmianę ich sytuacji,

- metod integrujących – promujących wspólne działania i dobre praktyki, wzmacniające lokalne więzi,
- metod profilaktycznych – zapobiegających pojawieniu się problemów społecznych oraz ich skutków,
- metod niwelujących – rozwiązujących problemy społeczne oraz łagodzących ich skutki.

Wdrożenie, monitorowanie i ewaluacja strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stryszów na lata 2021-2027 jest dokumentem, który powinien integrować działania podejmowane przez lokalne instytucje. Jego wdrożenie wymaga więc zainteresowania i zaangażowania nie tylko ze strony władz samorządowych, ale też poszczególnych jednostek, organizacji samorządowych i wszystkich mieszkańców. Tylko poprzez wspólny wysiłek można osiągnąć zamierzone cele.

Aby proces wdrażania strategii przebiegał prawidłowo i opierał się na systematycznym monitorowaniu rezultatów i inicjowaniu kolejnych zmian, niezbędna jest jednostka odpowiedzialna za realizację strategii. W tym celu Wójt odrębnym zarządzeniem powinien powołać Zespół wdrażający Strategię. W skład zespołu powinien wejść Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz inne osoby wskazane przez Wójta.

Realizacja działań opisanych w Strategii spoczywać będzie na poszczególnych komórkach organizacyjnych Gminy Stryszów, w tym na Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.

Wdrażanie strategii powinno być monitorowane w sposób ciągły, aby reagować na pojawiające się niespójności i optymalizować działania w obszarze polityki społecznej. Systematyczna ocena realizowanych działań pozwala na modyfikację ich kierunku w przypadku wystąpienia istotnych zmian społecznych. Potwierdzeniem osiągnięcia wskaźników realizacji działań, o których mowa w niniejszym dokumencie, będzie coroczne sprawozdanie z realizacji Strategii.

Potwierdzeniem skutecznej ewaluacji podjętych działań, będzie coroczna ocena, przeprowadzana przez Zespół wdrażający Strategię. W trakcie oceny Zespół powinien przeanalizować bieżący poziom wdrożenia i realizacji poszczególnych celów i kierunków działań. Na podstawie oceny, Zespół powinien przygotować coroczne sprawozdanie, a także stworzyć rekomendację zmian i przedłożyć ją Wójtowi oraz Radzie Gminy.

Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będą określane corocznie na etapie przyjmowania budżetu dla Gminy Stryków.

Ramy finansowe

Polityka społeczna, wspieranie rodzin, przeciwdziałanie wszelkim formom wykluczenia i marginalizacji, a także zapobieganie ubożeniu społeczeństwa, podnoszenie jakości życia mieszkańców Gminy Stryszów i przeciwdziałanie problemom społecznym to niezwykle ważne obszary prowadzenia polityki lokalnej. Działanie z tego zakresu powinny stanowić priorytet wśród zadań publicznych gminy. W ostatnich latach zadania z zakresu polityki społecznej były prowadzone w sposób zrównoważony, odpowiadający na potrzeby i zgodny z założeniami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Stryszów na lata 2014-2020. Gwarantowało to skuteczne pozyskiwanie środków i stabilny sposób ich wydatkowania. Kształtowanie polityki społecznej na lata 2021-2027 nie przewiduje zasadniczych zmian w finansowaniu działań socjalnych.

Można wyróżnić 3 kluczowe źródła finansowania działań z zakresu polityki społecznej dla Gminy Stryszów. Pierwszym z nich jest finansowanie z budżetu państwa, które prowadzi ogólnopolskie programy i projekty pomocy socjalnej. Drugim jest udział funduszy Unii Europejskiej i innych źródeł zewnętrznych. Największy udział w całokształcie finansowania działań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stryszów na lata 2021-2027 przypada na fundusze własne samorządu. Środki finansowe niezbędne do wdrażania działań strategii mogą pochodzić ze środków na ustawową realizację zadań publicznych, statutową działalność instytucji i organizacji, a także grantów pozyskanych na realizację konkretnych programów lub projektów.

Budżet na realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stryszów na lata 2021-2027 będzie estymowany w okresach rocznych, stosownie do obowiązujących w tym obszarze przepisów prawa.

Zakłada się, że wydatki na realizację celów strategicznych oscylować będą corocznie w granicach zbliżonych do wydatków planowanych na rok 2021. Szczegółowe wartości wydatków niezbędnych do osiągnięcia celów strategicznych corocznie podlegają zatwierdzeniu przez Radę Gminy Stryszów, w trybie przewidzianym dla uchwalania budżetu Gminy.

Ramy finansowe działań z zakresu polityki społecznej na lata 2021-2027 przedstawiono poniżej.

2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
11 701 396	12 871 535	14 158 689	15 574 558	17 132 013	18 845 215	20 729 736

Tabela 6: Ramy finansowe strategii na lata 2020-2027.

Do przygotowania ram finansowych strategii wykorzystano prognozowaną w budżecie gminy wielkość wydatków w pomocy społecznej oraz w innych obszarach polityki społecznej m.in. ochrona zdrowia, przeciwdziałanie narkomanii, przeciwdziałanie alkoholizmowi, pomoc społeczna, edukacyjna opieka wychowawcza, rodzina). Prognozę tę oparto o plan budżetowy na rok 2021 oraz przyrost estymowany na podstawie przyrostu wydatków budżetowych w okresie 2015-2019.

Spis tabel i wykresów

Tabela 1

Struktura ludności w Gminie Stryszów na przestrzeni lat 2013-2019.....16

Tabela 2

Przyrost naturalny w Gminie Stryszów w latach 2016-2019.....17

Tabela 3

Ludność gminy w podziale na miejsce zamieszkania.....18

Tabela 4

Zasoby mieszkaniowe Gminy Stryszów w porównaniu z gminami sąsiadującymi....19

Tabela 5

Przyznawanie pomocy społecznej według kategorii.....30

Tabela 6

Ramy finansowe strategii na lata 2020-2027.....62

Wykres 1

Liczba zawartych małżeństw na przestrzeni lat 2013-2019.....18

Wykres 2

Bezrobocie w gminie Stryszów w latach 2014-2019.....20